

23.

Wartość kultury europejskiej

I. PROSPEKT WARTOŚCI

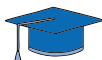
1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój intelektualno-duchowy

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Poznawanie dorobku kultury

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Znajomość i rozumienie przez młodego człowieka źródeł i dziedzictwa kultury europejskiej

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Wkład chrześcijaństwa w kulturę kontynentu europejskiego.
- Wpływ kultury greckiej i rzymskiej na kształt europejskiej filozofii, literatury i sztuki.
- Pozytywne i negatywne tendencje obecne w kulturze europejskiej.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIĄ, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Poznawanie źródeł kultury europejskiej sprzyja rozwojowi kultury osobistej.
- Osiągnięcia w dziedzinie techniki i nauki oraz dobrobyt materialny nie wyczerpują istoty kultury.
- Istnieje tendencja odchodzenia kultury europejskiej od swych korzeni.

Zasady

- Staram się poszerzać swoją wiedzę szkolną poprzez indywidualne poszukiwania.
- Poznaję pozytywne obyczaje i tradycje, które znajdują się w kulturze innych państw europejskich.
- Nie ulegam trendom kulturowym promującym wyłącznie konsumpcyjne nastawienie do życia.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Rodzina wychowuje młodego człowieka w oparciu o wartości kultury europejskiej zakorzenionej w chrześcijaństwie.
- Istotą każdego światopoglądu powinno być dążenie do prawdy.
- Obecne tendencje w kulturze europejskiej nie powinny niszczyć tradycji poszczególnych narodów.

Zasady

- Uświadamiam dziecku przykłady manipulacji oraz idee godzące w prawa i godność człowieka, które przeciwstawiają się dziedzictwu kultury europejskiej.
- Uczę moje dziecko, jak bronić przyjętych wartości w sytuacjach dyskusji i konfrontacji.
- Korzystam z dziedzictwa kultury europejskiej i włączam w nią kulturę polską.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Nauki humanistyczne skłaniają do szukania odpowiedzi na pytania dotyczące sensu świata oraz refleksji nad sobą.
- Pełny rozwój młodego człowieka zakłada pogłębianie wiedzy intelektualnej oraz przyjęcie określonego systemu wartości.
- Kultura europejska obejmuje wiele odrębnych kultur i tradycji narodowych.

Zasady

- Uświadamiam uczniom, że tożsamość narodową odnajdujemy także poprzez przynależność do kultury europejskiej.
- Promuję u uczniów odwagę samodzielnego i twórczego myślenia.
- Szanuję przynależność kulturową, przekonania i tradycje każdego ucznia.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Każdy uczeń przygotowuje w domu materiał na temat wybranej postaci, która znacząco wpłynęła na kształt kultury europejskiej. Na lekcji uczniowie dzielą się swoimi odkryciami. Kolejność prelekcji wynika ze związków, jakie łączą te postacie. W realizacji ważna jest umiejętność kojarzenia faktów i oryginalne ujęcie.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Świadomi wspólnych korzeni i wartości, młodzi ludzie potrafią jednoczyć się i podejmować wspólne przedsięwzięcia międzynarodowe. Spotykając się z obcokrajowcami, przebywając za granicą, umieją dzielić się własnymi tradycjami kulturowymi, przekonaniem, prowadzą twórczy dialog międzykulturowy.

1.10. ZAGROŻENIA

Niezrozumienie czym jest kultura i komu służy prowadzi do mylnego utożsamiania jej ze wszystkimi tendencjami propagowanymi przez kulturę masową. Brak wychowania w duchu wartości powoduje zagubienie wśród wielu nurtów światopoglądowych. Odrzucenie chrześcijańskich korzeni Europy może mieć wpływ na zwątpienie w sens życia.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Wartość kultury europejskiej jest dla nas bardzo istotna. W końcu jesteśmy jej częścią, mieszkamy w Europie. Dziecko powinno poznać korzenie i dziedzictwo tej kultury. Pozwoli nam to na zrozumienie współczesnego świata. Kiedy dzieci idą do szkoły, poznają inne osoby z różnych środowisk społeczno-kulturowych; mają więc możliwość zdobywania nowych doświadczeń w nowym środowisku społecznym.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Roman Pisarski – urodzony 23 marca 1912 roku w Stanisławowie, zmarł 10 lipca 1969 roku w Warszawie. Polski pisarz, który od 1952 roku pisał wyłącznie dla dzieci i młodzieży. Znany przede wszystkim jako autor książki pt. *O psie, który jeździł koleją* opisującej przygodę niezwykłego psa o imieniu Lampo. Przedstawiona w opowiadaniu historia podbiła serca dzieci i weszła do kanonu lektur szkoły podstawowej.

Powieść opowiada o historii pewnego psa o imieniu Lampo, który potrafił przemieszczać się po Włoszech pociągami. Nie jest to do końca fikcja literacka. Książka została napisana na podstawie faktów. Pies Lampo rzeczywiście żył w latach pięćdziesiątych XX wieku i jeździł pociągami po całym kraju. Zginął w 1961 roku potrącony przez pociąg, a rok później doczekał się pomnika.

Włochy to piękny i malowniczy kraj na południu Europy. Każdy, kto spojrzy na mapę, znajdzie je od razu. Mają kształt ogromnego buta.

Na cholewie, a także na obcasie tego buta pełno jest miast i wsi. Łączy je ze sobą sieć dróg i torów kolejowych. Na mapie wyglądają one jak nitki pajęczyny.

Nie będę wam opisywał krajobrazu Włoch. Kiedyś zapewne przeczytacie wiele ciekawych książek o tym kraju. Kto wie, może nawet niektórzy z was, gdy dorosną, pojadą do Włoch, aby je zwiedzić. Przekonają się wtedy, że żaden opis nie potrafi oddać ich piękna. Bo trudno słowami odmalować prześliczny kolor nieba, które jest tam bardziej niebieskie niż turkus. Trzeba je zobaczyć. Trzeba na własne oczy ujrzeć malownicze stare miasta i miasteczka włoskie, cytrynowe i pomarańczowe gaje, góry i doliny, aby się nimi naprawdę zachwycić.

R. Pisarski,

*O psie, który jeździł
koleją*, wyd. Greg,
Kraków 2017, s. 5.

Przytoczony cytat uwydatnia nam zalety Włoch – kraju leżącego na południu Europy. Powinniśmy pamiętać, że to właśnie te tereny były kolebką cywilizacji europejskiej. Kultura starożytnego Rzymu wciąż jest mocno zakorzeniona w kulturze Europy.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

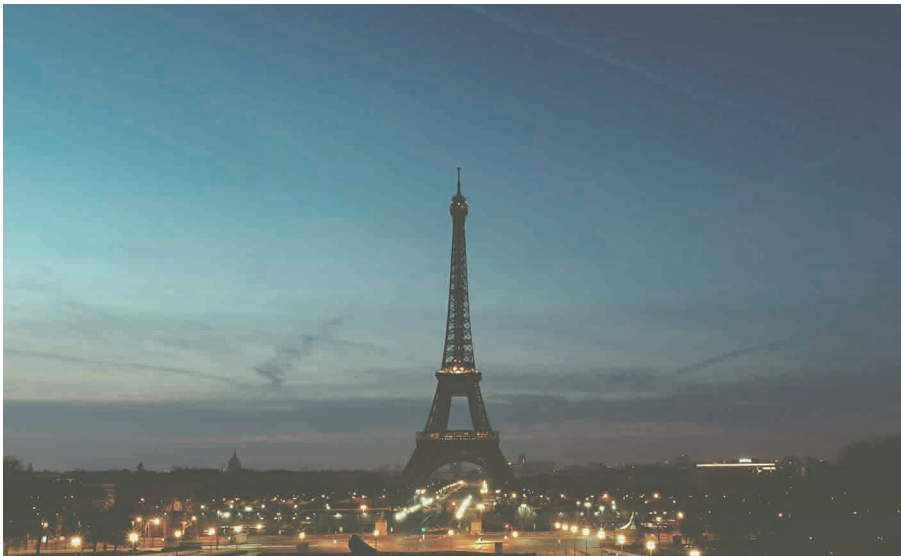
W historii kontynentu europejskiego widoczny jest ożywiający wpływ Ewangelii. Kierując spojrzenie ku minionym stuleciom, nie możemy nie dziękować Bogu za to, że chrześcijaństwo było na naszym kontynencie głównym czynnikiem jedności ludów i kultur oraz integralnej promocji człowieka i jego praw. Z pewnością nie można wątpić, że wiara chrześci-

jańska należy w sposób radykalny i decydujący do fundamentów kultury europejskiej. Chrześcijaństwo bowiem nadało kształt Europie, zaszczeniając w niej pewne podstawowe wartości. Także współczesna Europa, która dała światu ideał demokracji i prawa człowieka, czerpie swe wartości z dziedzictwa chrześcijańskiego. Bardziej niż jako miejsce geograficzne można ją określić jako pojęcie w głównej mierze kulturowe i historyczne, które znamionuje rzeczywistość zrodzoną jako kontynent również dzięki jednoczącej sile chrześcijaństwa, które zdołało zintegrować między sobą różne ludy i kultury, i jest ściśle związane z całą kulturą europejską.

EIE 108.

Dlaczego w tym miejscu naszych rozważań o Europie odwołujemy się do Chrystusowej przypowieści o szczepie winnym i latoroślach? Chyba właśnie dlatego, że ta przypowieść pozwala nam najlepiej wyjaśnić dramat europejskiego oświecenia. Odrzucając Chrystusa, a przynajmniej nie biorąc pod uwagę Jego działania w dziejach człowieka i kultury, pewien prąd myśli europejskiej dokonał jakiegoś wyłomu. Pozbawiono człowieka szczepu winnego, tego zaszczenia w Krzewie, które zapewnia osiągnięcie pełni człowieczeństwa.

Jan Paweł II, *Pamięć i tożsamość*, wyd. Znak, Kraków 2005, s. 104.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

Gdy Syn Człowieczy przyjdzie w swej chwale, a z Nim wszyscy aniołowie, wtedy zasiądzie na swoim tronie pełnym chwały. I zgromadzą się przed Nim wszystkie narody, a On oddzieli jednych od drugich, jak pasterz oddziela owce od kozłów. Owce postawi po prawej, a kozły po swojej lewej stronie. Wtedy odezwie się Król do tych po prawej stronie: „Pójdźcie, błogosławieni Ojca mego, weźcie w posiadanie królestwo, przygotowane wam od założenia świata!

Bo byłem głodny, a daliście Mi jeść;
byłem spragniony, a daliście Mi pić;
byłem przybyszem, a przyjęliście Mnie;
byłem nagi, a przyodzialiście Mnie;
byłem chory, a odwiedziliście Mnie;
byłem w więzieniu, a przyszliście do Mnie”.

Wówczas zapytają sprawiedliwi: „Panie, kiedy widzieliśmy Cię głodnym i nakarmiliśmy Ciebie? Albo spragnionym i daliśmy Ci pić? Kiedy widzieliśmy Cię przybyszem i przyjęliśmy Cię, lub nagim i przyodzialiśmy Cię? Kiedy widzieliśmy Cię chorym lub w więzieniu i przyszliśmy do Ciebie?” A Król im odpowie: „Zaprawdę, powiadam wam: Wszystko, co uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych, Mnieście uczynili”. Wtedy odezwie się i do tych po lewej stronie: „Idźcie precz ode Mnie, przekłęci, w ogień wieczny, przygotowany diabłu i jego aniołom!

Bo byłem głodny, a nie daliście Mi jeść;
byłem spragniony, a nie daliście Mi pić;
byłem przybyszem, a nie przyjęliście Mnie;
byłem nagi, a nie przyodzialiście mnie;
byłem chory i w więzieniu, a nie odwiedziliście Mnie”.

Wówczas zapytają i ci: „Panie, kiedy widzieliśmy Cię głodnym albo spragnionym, albo przybyszem, albo nagim, kiedy chorym albo w więzieniu, a nie usłużyliśmy tobie?”. Wtedy odpowie im: „Zaprawdę, powiadam wam: Wszystko, czego nie uczyniliście jednemu z tych najmniejszych, tegoście i Mnie nie uczynili”. I pójdą ci na wieczną karę, sprawiedliwi zaś do życia wiecznego.

Mt 25,31-46;
por. J 12,31-32;
Ef 4,14-16.

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Spotęgowanie wrażliwości na Boga i poznanie siebie znajduje się u podstaw wszelkiego pełnego rozwoju społeczności ludzkiej. Pomnaża on dobra materialne i oddaje je na służbę osobie i jej wolności.

KKK 2441;
por. 1917; 1957.

IV. LITERATURA

Danto A.C., *Świat sztuki. Pisma z filozofii sztuki*, tłum. L. Sosnowski, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2005.

Guadalupi G., *Arcydzieła sztuki. Świat Biblii w obrazach*, tłum. E. Maciszewska, wyd. Arkady, Warszawa 2012.

Hinz E., *Nurt religijny w muzyce różnych epok*, wyd. Bernardinum, Pelplin 2003.
Historia sztuki. Od starożytności do postmodernizmu, red. F. Claude, wyd. Świat Książki, Warszawa 2009.

Jan Paweł II, *Adh. Ecclesia in Europa*, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 2, *Adhortacje*, Wydawnictwo M, Kraków 2006, s. 859-914.

Jan Paweł II, *Pamięć i tożsamość*, wyd. Znak, Kraków 2005.

- Jaroszyński P., *Europa bez Ojczyzn?*, wyd. Dom Polski, Warszawa 2002.
- Kasdepke G., *Mity dla dzieci*, Wydawnictwo Literatura, Łódź 2018.
- Kłoczowski J., *Europa. Chrześcijańskie korzenie*, wyd. Stentor, Warszawa 2004.
- Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002.
- Krąpiec M.A., *Dzieła*, t. 19, *Człowiek w kulturze*, wyd. KUL, Lublin 1999.
- Księga, nauka, wiara w średniowiecznej Europie*, red. T. Ratajczak, wyd. PTPN, Poznań 2004.
- Kultura ma znaczenie*, red. L.E. Harrison, S.P. Huntington, tłum. S. Dymczyk, Zysk i S-ka Wydawnictwo, Poznań 2003.
- Maśliński A., *Humanizm w sztuce. Antyk i człowiek*, wyd. TNKUL, Lublin 1993.
- Pisarski R., *O psie, który jeździł koleją*, wyd. Greg, Kraków 2017.
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. Biblia Tysiąclecia*, wyd. Pallottinum, Poznań 2012.
- Rusecki M., *Fenomen chrześcijaństwa. Wkład w kulturę*, wyd. Gaudium, Lublin 2001.
- Swieżawski S., *Dzieje europejskiej filozofii klasycznej*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2011.
- Wielcy mistrzowie malarstwa europejskiego*, red. J. Sochoń, wyd. Arkady, Warszawa 2006.

